

Nr 185.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1946 kl. 2 em.

*Utlåtande i anledning av väckt motion angående skadestånd åt
förrre fabriksarbetaren J. E. Andersson.*

(3:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Nordström* i Kramfors väckt motion (II: 164) har hemställts, att riksdagen måtte besluta tilldela förrre fabriksarbetaren *Jonas Edvin Andersson* i Norrlimsta, Gudmundrå socken, det skadestånd han på grund av arten av viss i motionen angiven skada kan anses berättigad till.

I *motionen* anföres följande.

F. d. fabriksarbetaren *Jonas Edvin Andersson*, Norrlimsta, Gudmundrå socken i Västernorrlands län, skadades genom olycksfall å Kramfors järnvägsstation den 17 mars 1942. *Andersson*, som var anställd hos Kramfors AB, deltog i massautlastning per järnväg och hade tillsammans med flera andra arbetare att omlasta massabalar från lastbil till järnvägsvagn.

På grund av ishalka och frånvaron av skyddsräck å järnvägsvagnen hade *Andersson* vid flyttning av en massabal, vägande omkring 200 kg, begagnat en speciell järnkrok för att hugga tag i massabalen. Då denna krok vid ett tillfälle släppte, halkade *Andersson* och föll baklänges ned från vagnen, varvid han ådrog sig allvarlig skada.

Andersson har sedan han utskrivits från sjukhus förklarats oförmögen till arbete och för den skull tillerkänts livränta, som dock fastställts för begränsade perioder. Sålunda har det för det senast beviljade livräntebeloppet bestämts att detta skall utgå fram till den 31 mars 1947. Frågan om invaliditetsprocenten har av allt att döma inte slutgiltigt fastställts enär olycksfallsförsäkringen sista gången medgav en förhöjning från tidigare 60 procent till nuvarande $66\frac{2}{3}$ procent invaliditet.

Det förtjänar påpekas att ett flertal läkare i hemorten och tvenne lasarettsläkare i Härnösand förklarar *Andersson* fullständigt oförmögen till arbete.

Utöver de objektivt konstaterbara skadorna i rygg och armar har *Andersson* genom kontusioner i huvudet erhållit psykisk skada.

Kramfors AB har försökt att giva *Andersson* den lättaste sysselsättning de kunde uppbringa, som telefonvakt i en portvaktstuga vid fabriken, men det visade sig omöjligt för *Andersson* att klara ens detta lätta arbete.

Andersson har sedermera genom sin fackförenings hjälp försökt att utverka skadestånd utöver den ersättning han nu erhåller från olycksfallsför-

säkringen, vilket han naturligtvis borde vara fullt berättigad till då orsaken till olycksfallet uppenbart var frånvaron av skyddsräck omkring arbetsplatsen, i detta fall järnvägsvagnen.

I paragraf tre första stycket Lag om arbetarskydd säges:

»Arbetsgivare är pliktig iakttaga allt, som i avseende å arbetslokaler, maskiner och redskap eller eljest med hänsyn till arbetets natur skäligen kan anses av nöden för att skydda hos honom sysselsatta arbetare mot olycksfall och ohälsa i arbetet.»

Då arbetsplatsen i detta fall var förlagd till en S. J. tillhörig järnvägsvagn ha Andersson och hans fackförening av sakkunniga som de vänt sig till, advokater både i hemorten och i Stockholm, avrått från att väcka åtal mot bolaget, enär Kramfors AB i detta fall inte enligt lag skulle kunna åläggas att ombesörja skyddsräck på S. J. tillhöriga järnvägsvagnar. Enligt de juridiskt sakkunniga, som Andersson vänt sig till i denna sak, måste detta vara ett gränsfall, som lagen icke kan tillämpas på, varför det vore utsiktslöst att genom rättegång mot bolaget kunna erhålla ett annars fullt berättigat skadestånd.

Det skulle enligt dessa advokaters mening alltså föreligga en uppenbar lucka i lagen om arbetarskydd, då frånvaron av skyddsräck otvetydigt gav den allvarligt skadade Andersson rätt till skadestånd, men samtidigt på något sätt befriar hans arbetsgivare från ansvaret för att skyddsräck saknas å S. J:s järnvägsvagnar.

Då Andersson sålunda, trots att han uppenbarligen måtte ha laglig rätt att utkräva skadestånd, icke torde ha möjlighet att utverka sådant vare sig från Kramfors AB eller S. J. för att i någon mån hålla sig skadeslös för sveda och värk samt för den stora inkomstminskning olycksfallet medfört, får undertecknad härmed hemställa, att riksdagen måtte besluta att tilldela f. d. fabriksarbetaren Jonas Edvin Andersson i Norrlimsta, Gudmundrå socken, det skadestånd han på grund av skadans art kan anses berättigad till.

Över motionen ha, efter därom i vederbörlig ordning framställd begäran, *järnvägsstyrelsen* den 8 mars 1946 och *riksförsäkringsanstalten* den 18 maj 1946 avgivit yttranden, vilka fogas såsom bilagor härtill. (*Bilaga A och B.*)

Utskottet. Av utlåtanden från de av utskottet hörda myndigheterna synes framgå, att någon rätt till skadestånd för Andersson icke föreligger och att förhållandena icke heller äro sådana, att utevaron av dylik rätt kan anses innebära en »lucka i lagen». Under sådana omständigheter finner sig utskottet ej böra tillstyrka särskild ersättning åt Andersson utöver vad som tillkommer honom enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 164 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 juni 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

*Bilaga A.**Till Riksdagens statsutskott.*

Sedan *järnvägsstyrelsen* anbefallts avgiva yttrande över motionen i andra kammaren nr 164, vid innevarande års riksdag, får järnvägsstyrelsen anföra följande.

I motionen göres gällande, att särskilt skyddsräck borde förefinnas å statens järnvägars öppna godsvagnar samt att frånvaron av skyddsräck borde medföra ersättningskyldighet vid olycksfall, som skulle hava hindrats genom förekomsten av skyddsräck. Häremot kan framhållas, att statens järnvägars öppna godsvagnar äro av samma typ och konstruktion, som sedan lång tid tillbaka allmänt använts såväl inom Sverige som utomlands utan att något behov av skyddsräck framkommit. Det torde för övrigt icke vara möjligt att konstruera ett skyddsräck, som skulle innebära ett under olika lastningsförhållanden tillfredsställande skydd utan att härigenom samtidigt skulle uppstå allt för stora olägenheter vid lastning och lossning av vagnarna. Det kan framhållas, att skyddsräck icke förekommer å t. ex. lastbilar, lastbryggor eller andra härmed jämförliga arbetsplatser. Olycksfall av ifrågavarande slag vid lossning eller lastning av järnvägsvagnar äro sällsynta och giva icke anledning till att några särskilda skyddsåtgärder utöver vad som redan finnes behöva vidtagas. Någon lucka i lagen kan icke anses föreligga beträffande det i motionen omnämnda olycksfallet. Detta måste hänföras till ett rent olycksfall i arbete, för vilket ersättning lämnas enligt olycksfallsförsäkringslagen.

Stockholm den 8 mars 1946.

G. DAHLBECK.

SVEN NORDMARK

Till Riksdagens statsutskott.

Genom remiss den 22 februari 1946 har Kungl. Maj:t med anledning av framställning av Riksdagens statsutskott anbefallt *riksförsäkringsanstalten* att till utskottet avgiva yttrande över en motion II: 164 av herr Nordström i Kramfors angående beredande av visst skadestånd åt förre fabriksarbetaren J. E. Andersson.

Med anledning härav får riks-försäkringsanstalten anföra följande.

Av motionen framgår, att Andersson skadats till följd av olycksfall i arbete för Kramfors aktiebolags räkning, vilket bolag är delägare i arbetsgivarnes ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag. Riks-försäkringsanstalten har för erhållande av upplysning, vilken ersättning, som utgått i anledning av olycksfallet, från försäkringsbolaget införskaffat handlingarna i skadeärendet och därav inhämtat, att bolaget tillerkänt Andersson sjukpenning för tiden 18 mars 1941—15 juli 1942 samt genom beslut den 28 juli 1942 livränta för tiden 16 juli 1942—30 november 1944 efter en invaliditetsgrad av 60 procent med 1 200 kronor för år räknat. Dock har sedermera sjukpenning i stället för livränta utgivits för tiden 8—14 januari och 19 mars—23 juni 1943. Över nämnda beslut om livränta anförde Andersson besvär hos försäkringsrådet, som emellertid genom utslag den 20 november 1942 icke fann skäl göra ändring i överklagade beslutet. Sedan ny läkarundersökning företagits, som utvisade avsevärd försämring av Anderssons tillstånd, tillerkände försäkringsbolaget honom genom beslut den 27 mars 1945 med ändring i viss del av föregående beslut livränta för tiden 1 september 1944—31 mars 1947 efter en invaliditetsgrad av $66\frac{2}{3}$ procent med kronor 1 333: 34 för år. Jämväl över sistnämnda beslut anförde Andersson besvär hos försäkringsrådet, som genom utslag den 22 november 1945 icke fann skäl göra ändring i samma beslut. Efter utgången av den tid, för vilken livränta sålunda tillerkänts, torde ersättningsfrågan komma att av försäkringsbolaget upptagas till ny prövning.

Vid ersättningsens bestämmande har Anderssons årliga arbetsförtjänst jämlikt 9 § olycksfallsförsäkringslagen fastställts till 3 000 kronor, vilket är det högsta belopp, vartill arbetsförtjänsten enligt angivna lagrum i dess lydelse vid tiden för olycksfallet kunde beräknas.

Vad angår frågan om arbetarskyddslagens tillämpning i förevarande fall har riks-försäkringsanstalten funnit ytterligare utredning erforderlig och därför inhämtat yttrande från yrkesinspektionens specialinspektör för säkerhets- och trafik-tjänsten vid statens järnvägar, vilken sedermera i sådant avseende åberopat innehållet i en i avskrift överlämnad skrivelse till statsutskottet från järnvägsstyrelsen, dagtecknad den 8 mars 1946. Riks-försäkringsanstalten får för sin del helt ansluta sig till den uppfattning, järnvägsstyrelsen i nyssnämnda skrivelse uttalat.

I handläggningen av detta ärende hava deltagit, utom undertecknade, byråcheferna Wolff och Stenholm samt tjänstförrättande byråchefen Pelow.

Stockholm den 18 maj 1946.

DAVID ÖSTRAND.

IVAR SJÖFORS